

การศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในด้านการดูแลรักษาสุขภาพ
เพื่อการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชน

ว่าที่ร้อยตรี คมพล สุวรรณภูมิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0763-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

19 พ.ค. 2547

I 20-22 39.5 X

THE STUDY AND DEVELOPMENT OF COMMUNITY HEALTH CARE LEARNING PROCESS
FOR COMMUNITY PUBLIC HEALTH SELF-RELIANCE

Acting 2Lt. Kompon Suwannagoot

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Development Education

Department of Foundations of Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic year 2001

ISBN 974-03-0763-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้ของชุมชนในด้าน การดูแลรักษาสุขภาพเพื่อการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชน
โดย	วรั้อยตรี คมพล สุวรรณภูมิ
สาขาวิชา	พัฒนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.อมรวิชัย นาครทรรพ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งยง เทาประเสริฐ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น ส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.อมรวิชัย นาครทรรพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งยง เทาประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล)

..... กรรมการ
(ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย)

ว่าที่ร้อยตรี คมพล สุวรรณภูมิ : การศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในด้านการดูแลสุขภาพ
สุขภาพเพื่อการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชน. (THE STUDY AND DEVELOPMENT OF
COMMUNITY HEALTH CARE LEARNING PROCESS FOR COMMUNITY PUBLIC HEALTH SELF-
RELIANCE) อ. ที่ปรึกษา : อ.ดร.อมรวิชัย นาครทรรพ, อ. ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.ยิ่งยง เทาประเสริฐ ,
513 หน้า. ISBN 974-03-0763-9.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพและทางเลือกของชาวบ้านในการดูแลสุขภาพที่ดำรง
อยู่ในชุมชน 2) ศึกษาการเรียนรู้ การปรับตัว และ การตัดสินใจของชาวบ้านในการดูแลสุขภาพ 3) ทดลองแนวทาง
การพัฒนาการดูแลสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของชุมชน 4) วิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการดูแล
รักษาสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านมีศักยภาพและทางเลือกที่หลากหลายในการดูแลสุขภาพตนเองทั้งใน
ระดับปัจเจกบุคคล/ครอบครัว/ชุมชน เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยเล็กน้อยๆสามารถพึ่งตนเองได้โดยการดูแลกันเองใน
ครัวเรือน หากไม่สามารถรักษาได้เอง ก็พร้อมที่จะพึ่งพาผู้ชำนาญการในชุมชนหรืออาศัยสถานบริการสาธารณสุข
ของรัฐที่อยู่ใกล้เคียง โดยชาวบ้านสามารถประยุกต์ใช้ทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่ได้อย่างกลมกลืน
โดยไม่ปฏิเสธด้านใดด้านหนึ่งโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้ หากมองภาพรวมเชิงระบบ พบว่า ชาวบ้านมีทางเลือกที่หลากหลายใน
การดูแลสุขภาพ ได้แก่ ระบบการดูแลสุขภาพในครัวเรือนและชุมชน ระบบการแพทย์พื้นบ้านในท้องถิ่น
ระบบการแพทย์แผนไทยและแผนปัจจุบันใน สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ และระบบการแพทย์ทางเลือกอื่น
อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ช่วยให้ชุมชนสามารถแสวงหาแนวทางในการดูแลสุขภาพได้อย่างหลากหลายและ
เหมาะสม ประกอบด้วย ความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุก ความสามารถในการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง และวิถีคิดแบบ
พึ่งตน ภายใต้บริบททางสังคมวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ทั้งนี้ การพัฒนาสุขภาพอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน โดยอาศัยการประมวลองค์ความรู้พื้นบ้านในการ
ดูแลสุขภาพ เพื่อส่งเสริมการดูแลสุขภาพตนเอง จำเป็นต้องให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน
ในการดูแลสุขภาพ ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไขที่สำคัญ กล่าวคือ การมีผู้รู้ท้องถิ่น การมีองค์ความรู้พื้นบ้าน ความเป็น
ครอบครัวและเครือญาติในชุมชน ระดับการยอมรับองค์ความรู้ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคม ความหลากหลาย
ทางชีวภาพ และระดับความสำเร็จของระบบบริการสาธารณสุขของรัฐ

ภาควิชา สารัตถศึกษา
สาขาวิชา พัฒนศึกษา
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

408 49020 27 : MAJOR DEVELOPMENT EDUCATION

KEY WORD : LEARNING PROCESS / COMMUNITY / SELF CARE

ACTING2LT.KOMPON SUWANNAGOOT : THE STUDY AND DEVELOPMENT OF COMMUNITY HEALTH CARE LEARNING PROCESS FOR COMMUNITY PUBLIC HEALTH SELF-RELIANCE. THESIS ADVISOR : AMORNWICH NAKORNTHAP, Ph.D. THESIS CO-ADVISOR : ASSIST.PROF. YINGYONG TAOPRASERT, Ph.D. 513 pp. ISBN 974-03-0763-9.

The objectives of this research are 1) to study villages' potential and alternative in community health care, 2) to study villages' learning, adapting and decision making in health care, 3) to experiment a health care development with people participation method, 4) to analyze conditional factors affecting the work of health care development with people participation.

Results of the study show that villagers possess various potentials and alternatives in health care at the individual / family / community levels. When face with minor health problems, they take care each other within the family's if that can not cure, they are ready to seek services from the community's health experts or nearby state health center. The villagers can apply traditional folk wisdom and modern knowledge for health care smoothly without rejecting one of them. Taking the system as a whole, it was found that villagers have many alternatives in health care, i.e., the system of health care in the family and community, the system of local folk medicine, the systems of Thai and modern medicines in state health service centers and other medical alternatives. However, factors relating to various and appropriate alternatives for community health care are the ability for active learning, ability for continuing adjustment and self-reliance thinking under the changing social and cultural context.

The health care development with people participation under the native health care knowledge to promote self-health care has to be in accordance with the community learning process in health care under major conditional factors, i.e., local knowledgeable persons, native categories or knowledge, community family and kinship, level of knowledge acceptance, socio-economic security, biological diversity and level of success of state health care service.

Department FOUNDATIONS OF EDUCATION

Field of Study DEVELOPMENT EDUCATION

Academic Year 2001

Student's signature.....*Kompan Suwannagoot*.....

Advisor's signature.....*A. Nakornthap*.....

Co-advisor's signature.....*Y. Taoprasert*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ อาจารย์ ดร.อมรวิเศษ นาคทรพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งยง เทาประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยมาด้วยดี ตลอดและเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มูลนิธิหม่อมอานามัย สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ และ สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล และ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี และ นพ.สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ ผู้ชี้แนะแนวทางและให้โอกาสทางการศึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สนิท สมัครการ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ ไชยอำพร ผู้สรรสร้างพลังแห่งงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนาการแพทย์พื้นบ้าน สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ และ บาทหลวงวิวัฒน์ แพร์สิริ อธิการโบสถ์คาทอลิกเซนต์หลุยส์ ที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือดูแลอย่างดียิ่ง

เหนือสิ่งอื่นใด ใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ครอบครัว "สุวรรณภูมิ" ครอบครัว "ตระกูลวงษ์" ครอบครัว "ชุ่มคำ" ครูบาอาจารย์ พี่ๆ พัฒนศึกษา ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอ่ยนาม ซึ่งกรุณาเมตตาความรัก ความห่วงใย กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

คมพล สุวรรณภูมิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
- คำสำคัญ.....	9
- ขอบเขตของการวิจัย.....	9
- ข้อจำกัดของการวิจัย.....	11
- คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	12
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
- แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้.....	15
- แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน.....	40
- แนวคิดเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง.....	75
- แนวคิดเกี่ยวกับระบบการแพทย์ในสังคมไทย.....	83
- ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	106
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	110
- กลุ่มตัวอย่าง.....	112
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	113
- ขั้นตอนและวิธีการ.....	115

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
- การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	117
- วิธีการทดสอบความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของข้อมูล.....	118
- การวิเคราะห์ข้อมูล.....	118
- กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	120
4. กรณีศึกษาชุมชนบ้านเนินสมานมิตร.....	121
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน.....	121
- ศักยภาพและทางเลือกของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชน.....	152
- การเรียนรู้ การปรับตัว และการตัดสินใจของชาวบ้าน ในดูแลรักษาสุขภาพ.....	170
- ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ การปรับตัว และการตัดสินใจของชาวบ้าน ในการดูแลรักษาสุขภาพ.....	190
5. กรณีศึกษาชุมชนบ้านธารไผ่.....	216
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน.....	217
- ศักยภาพและทางเลือกของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชน.....	241
- การเรียนรู้ การปรับตัว และการตัดสินใจของชาวบ้าน ในการดูแลรักษาสุขภาพ.....	261
- ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ การปรับตัว และการตัดสินใจของชาวบ้าน ในการดูแลรักษาสุขภาพ.....	287
- การพัฒนาการดูแลรักษาสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของชุมชน.....	320
- ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการดูแลรักษาสุขภาพแบบมีส่วนร่วม ของชุมชน.....	332
6. กรณีศึกษาชุมชนบ้านยุบตาโหนด.....	338
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน.....	339
- ศักยภาพและทางเลือกของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชน.....	360

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ การปรับตัว และการตัดสินใจของชาวบ้าน ในการดูแลรักษาสุขภาพ..... 	372
<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ การปรับตัว และการตัดสินใจของชาวบ้าน ในการดูแลรักษาสุขภาพ..... 	390
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาการดูแลรักษาสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของชุมชน..... 	410
<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการดูแลรักษาสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของชุมชน..... 	420
7. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	426
<ul style="list-style-type: none"> - สรุปผลการวิจัย..... 	427
<ul style="list-style-type: none"> - อภิปรายผล..... 	437
<ul style="list-style-type: none"> - ข้อเสนอแนะ..... 	447
รายการอ้างอิง.....	452
ภาคผนวก.....	460
ประวัติผู้เขียน.....	513

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2-1 แสดงจุดเน้นการเรียนรู้ของบุคคลตามแนวของ Cyril O. Houli (1961).....	21
แผนภูมิที่ 2-2 แสดงขั้นตอนในกระบวนการแก้ไขปัญหา Basic Steps of Problem Solving.....	52
แผนภูมิที่ 2-3 แสดงแนวคิดเรื่อง "ความเข้มแข็งของชุมชน"	56
แผนภูมิที่ 4-1 แสดงที่ตั้งของชุมชนบ้านเนินสมานมิตร ตำบลแม่เป่า อำเภอพญาเม็งราย.....	125
แผนภูมิที่ 4-2 แสดงศักยภาพของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชน.....	211
แผนภูมิที่ 4-3 แสดงทางเลือกของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชน.....	212
แผนภูมิที่ 4-4 แสดงการเชื่อมโยงเครือข่ายการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชน.....	214
แผนภูมิที่ 4-5 การเชื่อมโยงเครือข่ายการดูแลรักษาสุขภาพของชาวบ้านโดยอาศัย กระบวนการทัศน์การเรียนรู้ของชุมชนในการดูแลรักษาสุขภาพ.....	215
แผนภูมิที่ 5-1 แผนที่หมู่บ้านธารไผ่.....	222
แผนภูมิที่ 5-2 แสดงทางเลือกของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านธารไผ่.....	322
แผนภูมิที่ 5-3 แสดงระดับการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข.....	326
แผนภูมิที่ 5-4 แสดงการดำเนินงานพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม.....	329
แผนภูมิที่ 6-1 แผนที่หมู่บ้านยุบตาโหนด.....	343
แผนภูมิที่ 6-2 แสดงทางเลือกของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านยุบตาโหนด.....	414
แผนภูมิที่ 6-3 แสดงระดับการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข.....	416
แผนภูมิที่ 6-4 แสดงการดำเนินงานพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม.....	417
แผนภูมิที่ 7-1 แสดงกระบวนการทัศน์การเรียนรู้ของชุมชนในการดูแลรักษาสุขภาพ.....	433

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 แสดงกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของมนุษย์.....	29
ตารางที่ 2-2 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของมนุษย์.....	30
ตารางที่ 2-3 แสดงจุดเน้นและขอบเขตแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนทางสังคมวิทยา.....	42
ตารางที่ 2-4 แสดงจุดเน้นและขอบเขตแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนทางมนุษยนิยม.....	44
ตารางที่ 2-5 แสดงจุดเน้นและขอบเขตแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนประชาสังคม.....	47
ตารางที่ 2-6 แสดงจุดเน้นและขอบเขตแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเสมือนจริง.....	49
ตารางที่ 2-7 แสดงจุดเน้นและขอบเขตความหมายของการพึ่งตนเอง.....	68
ตารางที่ 4-1 แสดงการเรียนรู้ของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านเนินสมานมิตร.....	177
ตารางที่ 4-2 แสดงการปรับตัวของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านเนินสมานมิตร.....	183
ตารางที่ 4-3 แสดงการตัดสินใจของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านเนินสมานมิตร.....	189
ตารางที่ 4-4 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของชาวบ้านในการดูแลรักษา สุขภาพที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านเนินสมานมิตร.....	195
ตารางที่ 4-5 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของชาวบ้านในการดูแลรักษา สุขภาพที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านเนินสมานมิตร.....	202
ตารางที่ 4-6 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของชาวบ้านในการดูแลรักษา สุขภาพที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านเนินสมานมิตร.....	208
ตารางที่ 4-7 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเรียนรู้ของชาวบ้านในการดูแล รักษาสุขภาพ.....	212
ตารางที่ 4-8 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการปรับตัวของชาวบ้าน ในการดูแลรักษาสุขภาพ.....	214

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 5-1 แสดงการเรียนรู้ของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านธารไผ่.....	267
ตารางที่ 5-2 แสดงการปรับตัวของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านธารไผ่.....	278
ตารางที่ 5-3 แสดงการตัดสินใจของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านธารไผ่.....	285
ตารางที่ 5-4 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของชาวบ้านในการดูแล รักษาสุขภาพในชุมชนบ้านธารไผ่.....	294
ตารางที่ 5-5 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของชาวบ้านในการดูแล รักษาสุขภาพในชุมชนบ้านธารไผ่.....	304
ตารางที่ 5-6 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของชาวบ้านในการดูแล รักษาสุขภาพที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านธารไผ่.....	315
ตารางที่ 5-7 แสดงคุณลักษณะที่สำคัญของแต่ละทางเลือกในการดูแล รักษาสุขภาพที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านธารไผ่.....	324
ตารางที่ 6-1 แสดงการเรียนรู้ของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านยุบตาโหนด.....	378
ตารางที่ 6-2 แสดงการปรับตัวของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านยุบตาโหนด.....	384
ตารางที่ 6-3 แสดงการตัดสินใจของชาวบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านยุบตาโหนด.....	389
ตารางที่ 6-4 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของชาวบ้านในการดูแล รักษาสุขภาพที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านยุบตาโหนด.....	394
ตารางที่ 6-5 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของชาวบ้านในการดูแล รักษาสุขภาพที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านยุบตาโหนด.....	398
ตารางที่ 6-6 แสดงคุณลักษณะที่สำคัญของแต่ละทางเลือกในการดูแล รักษาสุขภาพที่ดำรงอยู่ในชุมชนบ้านยุบตาโหนด.....	411